

791

פרויקטיל מס' 122/א
סיימת ועדת הכספים
סיום ג' י"ז בתמוז תשס"ז - 26.6.56
בשעה 09.00

התקשר:

חברי הועדה:

- י. גורי - היו"ר
- ח. מריאב
- י. גדר
- א. בהיר
- ס. חזני
- ז. סוזנאייב
- י. פורדר
- ח. רובין

מוזמנים:

- ד"ר גרוס - נציג מט ההכנסה
- מר מריאלי - מטעם המוצר
- מר הניב - מטעם המוצר
- ד"ר קטרון - מטעם משרד המשפטים
- מר יכטר - מטעם משרד המשפטים
- מר בזק - מזכיר הועדה

סדר-היום:

1. המסך הדיון בחוק לתיקון פקודת מס ההכנסה.
2. ח'ק אזבוב האמלן (הכנסה למלאכה והגנה אמס-הכנסה)

היו"ר י. גורי:

אני פותח את הישיבה.
היות ועלי לצאת לזמן קצר, אבקש את היו"ר לפתח את סקומי.

א. בהיר:

אנו סמשיכים בדיון בחוק לתיקון פקודת מס ההכנסה, סעיף 4.

י. גדר:

אמכול דרשתי להעמיד על סדר היום את שאלת כלונה החובה על הבית ברחוב הטולדה 32. יו"ר מרצה יעץ לי שתחילה נחחר כך אמאל, בדקתי ועכשו יש לי מכתוב למכול.

א. בהיר:

שאלה זו תועלה על סדר יומה של הועדה בהסיון הישיבה.

י. גדר:

ועתה אני מציע לדחות את הישיבה בגלל הרכבה החבריה.

ז. סוזנאייב:

אם טטלה סקום היו"ר מוכן להעמיד לנחמעה כל סעיף בתום הבירור בו, אני מתנבד להצעה מר גדר, ולא - אני סמטרף.

להצעת סדר לדורות את הישיבה.

א. בהיר: מני מציע שבתחיל לרון הסעיף 4. (קורה את הסעיף).

י. גור: מני מציע לסחוק סעיף 4(2)(3).

ה. רובין: מני טמקט לדורות את ההצעה הסעיף זה, ולעבור לסעיף אחר, כי מני רוצה להתיעץ עם סיעתי.

ז. סוזאייב: מני רוצה להסב תשומת לבכם לצורת הדיונים שלנו. סעיף 2 של החוק הטורנו לתוח, סעיף 3 בו אנו נימנר פתוח ועכשו אנו דוחים את ההצעה גם בסעיף 4. מני מציע שגורם לדורות את הישיבה.

א. בהיר: מני מעמיד את הצעתך להצבעה.

ה צ ב ע ה
בעד דחיית הישיבה - 2
נגד - 3

הוחלט להסיר הישיבה.

א. בהיר: סתדר שטר רובין בקט לדורות את ההצעה הסעיף 4, מני עוגרים לסעיף 5.

ט. קטרון: מני קבלתי את הסיכום של ועדת המטבה העניין הטלת סלורה חובה על ספירת, לפי סיכום זה אינני יודע אם הדין לבני ספירת מהסוג של 90 אחוז.

הינר י. גורי: מני מציע שנשמע מפי סר בהיר מהי הועה ועדת המטבה.

א. בהיר: בוועדת המטבה בתקבל סיכום פה אחד המהיר את המטבה גין ד"ר לנדאו וחלק ממצרבי הספירת שכחאו יהיה יפב לגבי כל יצרני הספירת, והסיכום הוא שעל כל טונה של ספירות יוכל סלורה חובה של 400 לירות, וכל סוצר שיט הו ספירת בהחוז יותר קטן, יוטל עליו המס באופן יחסי.

ט. קטרון: מני נסחתי את הסיכום בצורה זו: באיורה שוריים של טסקאות מסכרים לא יורסק על המהיר אלא סכום המס כמפור בסכום 4,166 ל"י לכל אחוז של כהל....

א. בהיר: מני חושב שנוסה זה אינו טוב.

סר אריאל: סכל טקום הכרובה ברורה, מנו במפור לטר קטרון את הנוסה הטקובל.

הינר י. גורי: מני מעמיד להצבעה את הצעת ועדת המטבה.

ה צ ב ע ה

הצעת ועדת המטבה - בתקבלה

א. אריאל: מה המצב ביחס לתביעת עלי הבתיים ממיר סכום?

הינר י. גורי: ועדת המטבה לא סיכמה את העניין?

י. אפרתי: לא, כי לא יכולנו להגיע לסיכום פה אחד, ולכן יוחזר העניין למליאת הועדה.

ה. רובין: לפני שנה בתקבלה החלטה לקבל את תביעות עלי הבתיים מכפר סבא

הינר י. גורי: לא, כי מילר בתקבלה החלטה היובית המלך היה אחר לגמרי.

סדר בנק:

הסיכום היה לפנות לד"ר לבדמו ולבקש ממנו
הערות למכתב של בעלי הבתיים סכר סכר.
ד"ר לבדמו סר שאם רוצים לקבל את התיקון בעלי הבתיים סכר סכר זה
יגרום למחטבה בחוק. לאחר שהועדה ימעה דבריה בלא, לא סיכמה יום דבר.

היו"ר י. גורין:

עד כמה מזכרונני אינו מסעבי, ה מלה עמדה
בצורה כזאת. בני המרחי; שהטענה של בעלי
הבתיים סכר סכר נראית לי כצודקת, אף על פי כן אינני בטוח אם מסיד להענות
לה, כי היא תחייב מחטבה ילטה בחוק. אינני זוכר אם במינו שהיא הודטבות
נאטר בוועדה שהועדה סוכבה להענות לתביעה וזרין לגרר במינו צורה ובמיוזה
סידה תיעבה. נודוק את הענין בפרוטוקול, ואם יהיה צורך להתווכח, בתווכח
על יסוד הפרוטוקול.
לא נביח את החוק על שולחן הכנסת מטרה התגרר
שאלה זו, ואני סביח שעוד יהיה בו סחר במצב זמן לשור לענין זה.

(המסך הישיבה רשמה טב)

סעיף 5

סעיף משנה (1)

ח. דובין:
ההצעות שבסעיף זה באות בעקבות מה שנאמר לגבי סעיף 4. משום כך יש לי אותם פקפוקים גם לגבי סעיף זה ואני מבקש לדחות את ההצעה גם עליו.

י. ברד:
אין זה אותו ענין. בסעיף ארבע בקבעה חובה על קופת תגמולין להיות מאורגנת בצורה מיוחדת שתיקבע על ידי נציב מס ההכנסה. בפני קופת התגמולין עומדת הבררה שלא להתארגן לפי הוראות אלו ולא להיות מוכרת, או להישמע להוראות. סעיף 5 למעשה אינו גובע בקרן התגמולין או קרן הפנסיה, אלא במעביד. לפי סעיף זה יכול להתהוות מצב שקרן תגמולין במפעל מסויים לא תמלא אחר הוראות הנציב ולא תוכר על ידו; המעביד, תחת לחץ העובדים ואולי כתוצאה משביחה, יצטרך לשלם לקרן זו - בא סעיף זה וקובע כי אם ישלם, לא ייחשב לו הדבר לצורך חישוב מס ההכנסה ועליו יהיה לשלם את המס גם על סכום זה.

לכן אפשר לומר כי לבני קופת התגמולין יש צדק בהצעת כחוקן לגבי המעביד אין בה צדק, כי אין להאשימו בכך שקופת התגמולין לא מלאה אחר הוראות הנציב לצורך ההכרה בה.

הי"ד י. גור:
אם כי הדיון נמתיים, לא נצביע עתה, בעקבות בקשתו של מר דובין.

סעיף משנה (2)

הי"ד י. גור:
אני מבקש את חברי הוועדה לרשום לפנייהם את התקונים הבאים המוצעים לגבי הסעיף בנוסח שלפנייהם: בסעיף י' המוצע במקום "על חשבון" ייאמר "לפי יחס", ובמקום "עם חבריה" ייאמר "עם כל חבר"; בסעיף קטן (3) של אותו סעיף במקום "תיחשב כאילו נתקבלה" ייאמר "ייחשבו כאילו נתקבלו". מבקש את היועץ המשפטי לתת הסברים נוספים לתקונים אלה ולסעיף כולו.

מר שכטר:
אנו רוצים להבהיר על ישי שנויים אלה כי הכוונה היא לאותה החזרה שמחזירה האגודה השתופית לחבר על חשבון העסקה שעושה האגודה. העסקות הכלליות שעושה האגודה.

י. ברד:
אני מציע להוסיף אחרי המלה "החזירה" בסעיף י' את המלה "בפועל". כן אני מציע להוסיף בסעיף י' סעיף משנה נוסף, (4), בו ייאמר: "ובתנאי צוסף שלא נעשו בין האגודה השתופית ובין החבר סידורים הסבטיחים כי הסכום נשאר למעשה ברשות האגודה שתופית או תחת הנהלתה, לשמוש על ידי האגודה השתופית או לקידום סטרותיה". כוונתי היא לפנוע שבמקרה ואומנם משלמים את הכספים בפועל, יקחו אותם חזרה באותו רגע ממש על יסוד סדורים מוקדמים. למעשה קיימת פרקטיקה של אגודות שתופיות גדולות, המהוות את הקונברגים הגדולים בארץ ומרכזות את הייצור ואת המסחר בצורה כמעט מונופוליסטית בארץ כולה - לפי פרקטיקה זו מעבירים סכומים מסויימים לחברים אך הדבר מופיע אך ורק בפנקסים לצורך חישוב מס ההכנסה לפי שעורים נמוכים יותר. על ידי אופרציות אלו - שאין לומר כי הן בלתי חוקיות - מונעים מן המדינה מס הכנסה מצבידה הון.

אני מתנגד בכלל לסעיף משנה י' (3), כי הוא בנוי כולו על המלה "כאילו".

י. אפרתי:

למעשה לא תביא קבלת הצעתו של בדר לשום שני באגודות השתופיות. הוא לא יוכל למנוע שלאור העברת הכספים לחברים יתכנסו אלה או שלא יתכנסו, ויחליטו להעביר את הכסף חזרה לתנובה כדי להקים מבנה מסויים. תמיד נוהגים תחילה לחלק את ההטבות לחברים - גם אם אין עושים זאת בסזומנים - ורק לאחר זאת מחליטים כמה להשקיע את הכסף. לכן אם תתקבל הצעתו של בדר ירוויח סכך רק הדואר, אך למעשה לא יהיה כל שוני.

ז. סווייב:

אני חושב כי הויכוח התרכז כאן סביב נקודה לא כל כך מרכזית. צדק מר אפרתי כי קיימות שתי דרכים לגבי חלוקת הרווחים של אגודה: לזכות את חשבונו של החבר ולהשתמש בכסף למטרות שונות מבלי שהוא יראה את הכסף בסו-עיניו, ויש דרך שניה שהאגודה מעבירה את ההטבות לחברים ואחר כך מחליטים אלה יחד כיצד להשקיעו. בארצות הברית, למשל, מקובלת השיטה ~~היא~~ השניה וכן גם בסקוטות אחרים, כך שאין לראות בכך בעיה ישראלית מובהקת. הדעה הכללית היא כי על ידי זיכוי בלבד של חשבון החבר מפעילים עליו למעשה לחץ שאין לו ברירה אלא להכניע לו. אם אותו חבר צריך לשלם מס על הכנסות אלו, מן הצדק שהוא יראה לפחות את הכסף ויחליט סרצונו הטוב מה לעשות בו. משום כך אני חושב כי יש צדק בתוספת המלה "בפועל", אך איני חושב כי יש בכך חשיבות רבה לגבי הכנסות מס ההכנסה: לאגודה יש תמיד אפשרות לחוץ על החבר כדי שישקיע את הרווחים לפי הכוונתה.

רצוני להסביר עתה מה מוצע בעצם על ידי נציב מס ההכנסה. לפי סעיף 1 נאמר כי לא יוחר נכוי לצורך המס לתשלום הטבות, שיעלה על 75% מכלל הרווח. נניח כי "המשביר המכזי" היה במשך השנה מחזור של 80 מליון לירות ורווח של מליון לירות; המחזור של 80 מליון מליון אלה מתחלק כדלקמן: 60 מליון לירות מחזור עם חברים ו-20 מליון לירות מחזור עם שאינם חברים. עתה באים לקבוע כי אפשר יהיה לשלם לכל אחד הטבות בשיעור 75% לפי המחזור שלו - היינו לפי אותה דוגמא לחולקו 750.000 לירות הטבות לפי אותו יחס של 20:60. אין מביאים כאן בחשבון כי הרווח כולו בסך מליון לירות נובע במידה קטנה מאד מן המחזור של 60 מליון לירות, באשר רווחי המשביר בעסקיו עם חבריו אם קטנים מאד ולפעמים אף נוצר הפסד. אילו היה מחזור זה מתנהל גם כן לפי איזה שהוא עקרון של רווח מינימלי, היו לו במשך שנה כמה מליון לירות רווח ולא מליון אחד. לפי דיון וחשבון שפורסם על ידי המשביר, אין הרווח בעסקות עם החברים מכסה אפילו את שיעור הרבית + שהמשביר משלם עבור האשראי שלו. מחשבתו שלהמחוק היא נכונה; אגודה שתופית צריכה לשלם את מס ההכנסה המגיע ממנה בעבור עסקים עם שאינם חברים, ואילו לחברים היא יכולה לחלק את הרווחים, וכל אחד ישלם את המגיע ממנו לפי הכנסתו. בפועל כל הענין נראה אחרת. יש כמה פתרונות. פתרון אחד הוא ניהולספריה נפרד. לגבי העסקות עם החברים צריך יהיה פקוד השומא להשגיח שהעסקות לא יתנהלו בהפסד.

היו"ר י. גורי:

הצעה זו פרושה להטיל על החברה פקוח על מדיניות העסקים שלה. האם אתה מוכן להרחיב פיקוחזה על כל הסקטורים במשק הארץ-ישראלי?

ז. סווייב:

באופן מקביל אוכל להביא דוגמא אחרת: חברת "קייזר פרייזר" תחליט למכור לחבריה בעלי המניות מכוניות במחצית המחיר; על ידי כך לא יהיו לחברה רווחים, ובעלי המניות יהנו ממתנות.

א. בהיר:

כיום אין איש במדינה המפריע להם לעשות זאת.

ז. סווייב:

אם לחזור לדוגמא של "המשביר", אסור שהוא יעביר את הרווחים שלו מעסקות מסחריות בתור הטבות לחבריו, מבלי לשלם תחילה עליהם את המס המגיע. כל זמן שאין ניהול ספריים נפרד, חייב פקיד השומא לבדוק את הספרים (בדיקת ספרים אינה פיקוח) כדי למנוע העברת הרווחים מעסקות מסחריות לחברים בצורת הטבות הפטורות ממס או שחלום עליהן שעורי מס נמוכים מאד.

כוונתי להסביר כי תקון זה בא לעמוד לאגודות השתופיות להמשיך ואף להחזיק בפרקטיקה זו, כי עתה הנוהגים להן כאילו גושפנקא להחזיר לחברים עד 75%. עד היום חייב היה פקיד השומא לבדוק אם אין מעבירים לחברים רווחים של עיסקות מטחירות אחרות, ואילו מעתה מוצאים 75% מיכלתו להתערב. על כן תקון זה הוא לרעה האינטרס של המדינה וזבא להגדל את הקיפוח של החברות הרגילות במדינה לעומת האגודות השתופיות.

א. בהיר:
רא יח כל אני מבקש כי ברור זה יחנהל על בטיס של שוויזן לגבי כל אזרחי המדינה, אם הם מאורגנים בצורה שתוי יח, בצורת חברה, בצורת שותפות, או מקיימים חברות כפרטים.

קודם כל אני רוצה לקבוע כי מס ההכנסה אינו מביא בחשבון שום טכום שקבוץ ותיק ומגווסט מעביר בצורת עזרה הדדית לקבוץ צעיר ממנו, מרצונו הטוב; בצורת תשלום מטיס לקרנות ואפילו בצורה של שליח מדריכים אליו ללא חשלום. לצורך מס ההכנסה אין מביאים בחשבון הוצאות כאלה, משום שהן פעשות מתוך רצון חפשי. זוהי תשובה לטענתו של מר בדר כי קיימות הפליות לטובת חברי המשקיס,

לדברי מר סוויזיב אני רוצה להעיר כי אגודות שתופיות מופלות לרעה לעומת פרטיס. אם פרט מנהל עסקים שוניס ומחלקס מרווח ומחלקס מפסיד, לצורך מס ההכנסה עורכיס לו חשבון כולל ומחייביס אותו לפי הנטו. מר סוויזיב מציע כי באגודה שתופית יצטרכו לשלם מס על הרווחים כשלעצמם ולא לנכות מהם הפסדים אפשריים. אם כן, אדרוש שגט לגבי פרטיס יפרידו באותו אופן.

ז. סוויזיב: אין זה הפסד מקרי; זו מדיניות מכוונת.

א. בהיר:
אנו דנים כאן על אגודות שתופיות, ואין כל אפליה בין אגודה שתופית לשותפות. מר בדר יודע היטב שאם פרט מקבל כמה אחוזים רווח מאגודה שתופית, הרי זה נרשם במאזן החברה כהכנסה שלו והוא משלם על זה מס הכנסה, בדוק כמו שותף בשותפות כאשר הוא מקבל רווחים מן השותפות ומשלם עליהם מס כשהם מצורפים להכנסתו.

אני קובע ביחס ל סעיף זה, כי אין ל כביד על אגודות שתופיות על ידי קשייס בלתי הגיוניים שאין צורך בהם. אם מוטיפים כאן את המלה "בפועל" הרי זו מחייב את תנונה לשלוח צקיס לכל המשקיס ולקבל מהם אחרי כן בחזרה. זו טרחה רבה, מיותרת וחסרת משמעות. הרווח היחיד מכך יהיה לבנט הדאג שיעשה את הטרנזקציות.

י. בדר: ואם החבר לא יסכים להתזיר את הרווחים שקבל?

א. בהיר:
חבר מצטרף לאגודה שתופית על יסוד התקנון של האגודה. בתקנון נקבע כי החלטות מתקבלו לפי רוב ומחייבות את כולם. אם אין הוא מוכן לקייס את התקנון לא יוכל להיות חבר באגודה שתופית. שמחתי לפחות לשמוע כאן מפי מר בדר כי פעולותיהן של האגודות השתופיות אינן מנוגדות לחוק, אלא להיפך. זהבא אחרי תקופה ארוכה של השמעת הטענה כי אגודות שתופיות עושות פעולות בלתי חוקיות.

י. פורדר:
ישנם קואופרטיבים שאני מחייב מאד את פעולתם ביחוד למען החקלאות, ובצדק ניתנו להם זכויות יתר. יש איזה ניגוד בין העמדה המיוחדת שיצרנו בכוונה לקואופרטיבים, ובין ההכרח לשחף בהם באופן שווה את כל השכבות. לעומת זאת ישנם קואופרטיבים גדולים שאיני רואה אותם בתור שכאלה. בעיני פרדס-טינקיקאט, תנובה או טנא אינם קואופרטיבים באותו מובן כמו קואופרטיב מ"ח כפרי. לקואופרטיב כזה יש יותר צורה של עסק, וכל הנטיונות לשמור דוקא על קואופרטיבים אלה ולתבוע עבורם גם מן המדינה וגם מן הפועל, זה בלתי מוצדק אפילו מבחינה סוציאלית. אני מבין כי צריך להתחשב בתופעה של הארגון הקואופרטיבי, אך לא אן-בלוק.

אם מנתחים את השתתפותם של ענפי המשק השונים בהכנסות מס ההכנסה, אני חושב כי הרבה יותר קשה לקבל את המס מן הסקטור החקלאי. תשלומי החקלאות צנועים ביותר ביחס לתוצרתה.

מר טוביב הציע איזו הגבלה לגבי הקואופרטיבים הגדולים. אני גם כן בדעה שאם מקבלים מפשרים אחוז של המחזור רווח של מליון לירות, אסור לכוון את המדיניות לגבי שאר שמונים האחוזים באופן כזה ששמשו לאיזון הרווח מן החלק הראשון. אני מניח כי הדבר אסור. אך אם בכלל יש לקואופרטיב גדול עסקים עם שאינם חברי בקנה מידה כל כך גדול, אין זה קואופרטיב ממש ואין לו הזכות לדרוש יתרונות מיוחדים.

(המשך הישיבה רשמה אמ).

ועדת הכספים
26.6.1956
(המסך דברי י. פרודר)

לפני כן רישמה שה.
א.מ.

אני בעד הפרדה. אני מחייב את הטעיף הזה בחנאי שהקלות הניתנות לחברים לא יהיו על חשבון ה' ומפנסציות מהלא-חברים.

הינ"ר י. גורני:
אני מבין כי חבר הכנסת פרודר דורש פיקוח.
אני רוצה לשאול: האם יסכים להפעיל פיקוח
לא רק על הטקטור השיתופי אלא גם על הטקטור הפרטי?

י. פרודר:
אני מסכים לפיקוח גם על הטקטור השיתופי
וגם על הטקטור הפרטי, ואיני בוש להודות
בכך. עד כה היו הקואופרטיבים משקיעים הונם טבלי לשלם מס הכנסה וכך
גדל הונם וגדלו השקעותיהם יותר מהרווחים אותם קיבלו. אני חושב כי
צריך לשלם מס הכנסה גם טרווח המיועד להשקעה, ולא יכולה להיות בענין
זה כל סניפולציה.

נקודה שניה. לא מתנגד לתת לחברי
הקואופרטיב הטבות. איני יודע, ואני אומר זאת בהתמיינות, אם מסכים
לתת זאת גם לקואופרטיב הגדול, כי בענין זה איני משוכנע צריך לתת
גם לו את אותם היתרונות שאנו נותנים לקואופרטיב רגיל. אני מקבל
את הגדרתו של סר ברוש, לא יותר מ-75%, אבל איני יכול לקבל את
ההצעה שהצעתם כי זו אינה מוצדקת.

התכנון צריך להיות מבוסס על הפרדה בין
העסקים.

א. בהיר:
האם אתה מניח כהנחה בדוקה שהקואופרטיבים
הגדולים מקבלים רווחים מעסקים הנעשים עם
לא-חברים, ואחר כך מעבירים אותם לזכות המסחר עם החברים?

הינ"ר י. גורני:
חבר הכנסת פרודר רוצה למנוע סדיניות כזאת
במקרה שהיא קיימת.

ח. אריאב:
כדי להניח את דעתו של חבר הכנסת בהיר
אומר לו, שגם אם סדיניות כזאת אינה קיימת -
על המחוקק להכניס טעיף בחוק כדי למנוע כל אפשרות כזאת. ובכדי למנוע
את החשש יש להפריד בין הנהלת החשבונות עם החברים לבין הנהלת החשבונות
עם הלא-חברים. איני חושב כי המצטרפים לקואופרטיב עושים זאת רק לאור
השיקול הקר שכחברים בקואופרטיב לא יצטרכו לשלם מס הכנסה. מעולם לא
טענו כי הקואופרטיבים פועלים שלא כחוק. טענתנו היתה כי החוק הוא
המתיר להם לקבל הקלות לא צודקות.

לגופו של ענין. קודם כל יש להפריד בין
הנהלת החשבונות, כי רק כך בדע את הפרופורציה, ולזה לא נחוץ מנגנון
עצום. דבר שני - איני סוכן להתחיל בפיקוח על סדיניות המכירה של
הקואופרטיב. כל זמן שהקואופרטיב אינו מחלק הטבות לחבריו - לא טענין
אותי מה הוא עושה, אולם אם הוא נותן הטבות והקלות - אסור לו לתת
זאת על חשבון הסדינה.

הינ"ר י. גורני:
חבר הכנסת רובין ביקש לדחות את ההצבעה.
האם התכוון לכל הפיסקות או רק לאותה פיסקה
אחת ויחידה?

ח. רובין:
ביקשתי לדחות ההצבעה בפיסקה יחידה זו.

י. גורני:
אני מבקש לדחות את ההצבעה על פיסקה ב'.

מר ברנר:

הבינותי כי על האגודה לנהל ענייניה כך שתאזן עסקיה עם החברים בעיטוק עם לא חברים. אני מצטרף לדעתו של יו"ר הוועדה כי עלינו יהיה להיכנס לענין ולברוק את הסתרחש בו. אגב נסינו לעשות זאת, אולם הנסיון לא עלה יפה. כמובן שדבר זה מחייב בדיקה קפדנית של כל עסקי האגודה. איני יודע אם אפשר לקבל את הצעתו של חבר הכנסת סוזאייב להפריד בין שני הסקטורים. עלי להתייעץ על כך עם הממונה על הכנסות המדינה. דעתי היא שהאגודה השתופית מנסה להרוויח גם טאלה וגם טאלה. אין אגודה החיה. על המסד. על כל פנים אני מוכן להשאיר זאת לשיקול דעתו של הממונה על הכנסות המדינה.

י. ברנר:

אני מבקש לדחות את ההצבעה ולהביא לידיעת חברי וועדת הכספים הצעתי הנוספת.

היו"ר י. גורי:

חבר הכנסת בדר מציע: ובתנאי נוסף שאינה מוטלת על החבר החובה להעמיד את הסכום שהוחזר לו כולו או מקצתו לרשות האגודה או לשם קידום מטרותיה, וחופשי הוא להיתשש בסכום זה ללא שהדבר ישפיע על מעמדו ועל זכויותיו כחבר האגודה.

הפגם בהצעה זו הוא במלים האחרונות: "ללא שהדבר ישפיע על מעמדו ועל זכויותיו כחבר האגודה". על ידי הכנסת המלים האלה אנו מחוללים מהפכה בכל המשטר החברתי של הקיבוץ והמושג. למעשה אנו מוטרים שגם חבר שישוק חלב ילו לשוק השחור - ישאר חבר באגודה.

י. ברנר:

זאת לא אמרתי. אני מדבר רק על הסכום שהוחזר לו כולו או מקצתו.

היו"ר י. גורי:

אם אתה רוצה להבטיח את חברותו של חבר באגודה תעשה זאת לא אגב הדיון במס הכנסה אלא אגב חוק האגודות השיתופיות.

א. הרצפלד:

כשמתחילים לדבר על ענין הקיבוצים והקואופרטיבים סביב השולחן הזה - מתעורר רושם טונור. זו הרוח השוררת תמיד סביב השולחן הזה. אני מסכים לסנות וועדה פרלמנטרית, אולם איני מסכים לוועדת הכספים היא שתפסוק בענין זה. אין אני רוצה להיות כל הזמן במצב של התגוננות. נעשה את הדבר ברצינות ובכנות, ואז אסמוך את ידי לכל אשר יוצע, אבל כל נעשה זאת אגב אורחה.

י. ברנר:

קודם כל אין הנעיה בה אנו דנים עכשיו בעיית הקיבוצים. שנית, לא אני העליתי את השאלה. לא אני הצעתי פיסקה נוספת לסעיף 11, טעיף טשנה 1 של פקודת מס הכנסה. איני חושב להיכנס לענייניו הפנימיים של הקיבוץ ולא לענייניה הפנימיים של האגודה השיתופית, אני מדבר על ההצעה המונחת לפנינו.

הצעתי מכוונת למצב קונקרטי. ברור שאגודה שיתופית על ידי הנהלתה ואספתה הכללית חופשית להחליט על השימוש ברווחיה: היא יכולה להחליט לכנות מחלבה, היא יכולה להחליט להחזיר את הרווחים, היא יכולה לעשות הכל. אולם עלינו לאסור על האגודות השיתופיות לקחת את הכספים המחוזרים בחזרה. אין האגודה השיתופית יכולה לוטר: מטנם הוחלט להחזיר לך את הכסף, אבל בכת אחת אני מחייב אותך בתור חבר האגודה לתת סכום מסויים ולהשקיעו אצלי.

היו"ר י. גורי:

אין זה כך. המצב הוא אחר. האספה הכללית של האגודה מחליטה כי יש צורך להקים מחלבה או מוסד אחר, ואז היא פונה אל חבריה ומבקשת מהם שיתרמו כל אחד את חלקו. אין לערבב שתי פרשיות אלה.

י. ברנר:

אני רוצה למנוע דבר אחד: שהחזרה תהפך לפיקציה.

א. בהיר: המצב בקואופרטיבים הוא אחר, והיותו מני רוצה להבהיר לחבר הכנסת בדר.

בניח שמסק מסויים בן מאה חברים הוא חבר המשביר המרכזי, וכל חבר - כל יחידה - השקיעה במשביר המרכזי סך של מאתיים וחמשים ל"י, יחד 25,000 ל"י. בסוף השנה החליטה האספה הכללית לאור רווחי הקואופרטיב להחזיר 3% מ-25,000 ל"י אלה, כלומר 7,500 ל"י לאיש ו-750 ל"י למסק כולו. אם היתה הכנסתה של משפחה מלפנים ל"י, הרי מעתה יש בידה סך של 2075 ל"י, ועל סכום זה עליה לשלם מס הכנסה. זה דבר אחד. יכול המשביר באספה שניה לבוא אל החברים ולומר: עלינו לבנות מחסן בנטל ואנו מבקשים מכם להשקיע סך של 7,5 ל"י כל אחד. החבר נענה, אולם אין לראות בכך אילו נתבקשו החברים להחזיר את הסכומים שקיבלו, כי הרי על 7,5 ל"י שקיבל כל אחד - הוא כבר שילם מס הכנסה.

ב. בדר: לא על כך אני מדבר. האמת היא שאין מחזירים את הסכומים לחברים, אלא רושטים אותם לזכות החברים.

מר ברנש: הענין הזה לא צמח בארצנו דווקא. לקואופרטיב כבר היסטוריה ארוכה, אנו יכולים ללמוד גם משהו מאנגליה.

הינ"ר י. גורי: בזה נסיים היום ונעבור לסעיף השני על סדר היום: חוק לעדור חסכון.

חוק לעדור חסכון

הינ"ר י. גורי: בדמה לי שנציגי המוצר ניארו חייבים לנו תשובה בענין זה.

מר זגני: המדובר היה ברבית שהבנקים נותנים לחוסכים עד לתקופה של שלש שנים. בענין זה נהג כל בנק במורה נחרת. אנו החלטנו להגביל את ההמסדצע כך שלא יעלה על 3%. אנו רוצים שהרבית על כסף שאינו עדיין בחזקת פקדון לשלש שנים - לא תעלה על 3%. פקדון לשלש שנים - תהיה הרבית טובה וגדולה יותר. בענין זה היתה התחרות בין הבנקים ואנו רוצים להכניס זאת עתה למסגרת.

ז. סוננטיב: אין אנו דנים עתה בשאלת הצורה בה מחלק הבנק את הרבית למפקיד. בנק דיסקונט למשל נותן רבית של 3% מיד ואחר-כך - פחות; ואילו בנק לאומי להיפך: הוא נותן רבית קטנה בהתחלה ואחר-כך יותר. אולם לא על כך אנו דנים.

השאלה שאני רוצה לשאול היא: כמה יקבל המפקיד אם יוציא כספו לפני הזמן?

מר זגני: יכול הבנק לנהוג כך: לתת רבית של חצי אחוז על תקופה של חודש ימים, רבית של 2,5 אחוז על תקופה של ששה חדשים ורבית יותר גבוהה על תקופה יותר ארוכה. מה שאנו יכולים לעשות הוא: להתנות שהרבית למשך שלש שנים לא תעלה במסדצע על שלושה אחוזים.

מר שטבר: אנו מוכרחים להאמיר טרחב מחיה לבנקים להתחרות איש ברעהו. בהתאם לדיון שהיה פה מספיק אם נאמר שלא יהיה המסדצע פחות מ-3%.

היו"ר י. גורני:

דאגתה של וועדת הכספים היתה לטפקיד, ואז באמת מספיק אם נאמר, לא פחות מ-3%.

מר זגני:

אם כך תחליטו תצטרכו לתת רבית של 7,5 אחוז לתקופת פקדון של חמש שנים, וזה בנוי על רבית מצטברת של 6 אחוז למשך חמש שנים.

היו"ר י. גורני:

לא ברור לי למה אתה מכניס את הטלים, לא יותר מ-3%, הרי אין אנו חוששים מכך שהרבית שתשולם על ידי הבנק תהיה יותר גדולה? מדוע אתה רוצה שנגביל את האחוז? לכל היותר אנו יכולים לדאוג לכך שלא יקופח המפקיד ולכתוב, לא פחות מ-3%.

מר זגני:

מטרתנו היא: להגיע לפקדונות ארוכי-מועד,

לחמש שנים, או לפחות לשלוש שנים, אם נסכים שהבנק יתן רבית של 5 אחוז על כל פקדון - בקל על האנשים להוציא את כספיהם, ויהיה זה בניגוד לעקרון בו אנו מעוניינים. מטרתנו רבית מצטברת של 6% היא טכניסום.

אנו דורשים מהבנקים להשקיע את הכספים בניירות ערך. ניירות ערך נותנים 6 1/2 בהצמדה.

מ. חזני:

האם בכל מקרה הרבית היא מצטברת? האם אין האיש מקבל אותה מדי שנה בשנה?

מר זגני:

לא! הוא לא מקבל רבית מדי שנה בשנה, וכשאני אומר רבית מצטברת כוונתי למכניסום של 6%.

מ. חזני:

ומה תעשו אם מישהו יכניס על שמו הוא מצד אחד פחות מ-5000 ל"י ועל שם אשתו פחות מ-5000 ל"י?

מר זגני:

על כך לא נוכל לשלוט. אן אנו יכולים לערוך בדיקות כה קדפניות.

מ. חזני:

כענין פנק הפועלים אני רוצה לשאול: האם הוחלט להמיר את הפסוד בזיכויים?

מר זגני:

על כך לא דברנו עדיין.

היו"ר י. גורני:

סעיף 3(ג) ינוסח איפוא כך: "לא פחות ולא יותר מ-3%".

ז. סוזאניב:

זה בניגוד להסכם שנעשה עם בנק דיסקונט.

מר זגני:

אבל אוכל לומר כי זוהי דעתה של וועדת הכספים.

היו"ר י. גורני:

אנו ניגשים לאישור ההסכם עם בנק דיסקונט.

ת צ ג ע ה

ההצעה לאשר את ההסכם עם בנק דיסקונט - נתקבלה.

היו"ר י. גורני:

ועתה בעבור להסכם עם בנק לאומי. (קורא את ההסכם). איני מבין מדוע אתם מדברים סחור סחור למה שפאשר לבטח זאת בצורה פשוטה.

מר זגני:

אבקש לקרוא את מכתבו של שר האוצר.

בנין גורני:

(קורא את המכתב) . לאור המכתב של שר האוצר
אני מבין שהנוסח של סעיף 3 ייחנה.

סר זנגי:

נהלנו מו"מ סייגע עם בנק לאומי. למעשה
התכנית הראשונה שבאה לאוצר היתה מבנק
לדיסקונט. לאחר התייעצות עם בנק ישראל לא ראינו טעם שלא לאשר תכנית
זו. לא ידענו כי בינתיים ניהל הבנק הלאומי מו"מ עם בנק ישראל על
תכנית חסכון. כאשר הופיעה התכנית של בנק דיסקונט דחה אותה בנק לאומי.
נטאנו במצב קשה. בנק לאומי הכריז על תכניתו הוא שבוע ימים לאחר
פירסום תכנית בנק דיסקונט. לא יכולנו לקבל את התכנית מפני שבנוסחה
על ידי בנק לאומי. בבנק דיסקונט אמרנו כי יש להשקיע את כל הכספים
בניירות ערך. בנק לאומי טען שאין לשלם על כך מס הכנסה ואין בניירות
ערך אלה חייבים במס הכנסה. לא קבלנו את הטענה ואמרנו שבמס עלטונות
מס הכנסה לא יקבלו אותה. כן טען בנק לאומי שאם מישהו הוציא את
כספו, פקדון שהפקיד ל-3 שנים, טרם הזמן - חליט על כך חוקי הליקוידיות.
גם בנק ישראל לא קיבל הצעה זו. הויכוח נמשך זמן רב. רק עתה, סמוך
לישיבה הזאת, הגענו פחות או יותר לידי הסכם. אנו דורשים מכל
הבנקים להשקיע טחסכוניותיהם ששים אחוז בניירות ערך ו-25% בהשקעות
והלוואות הבנות כתחליף לתקציב פיתוח. העודף - 15% - יהיה חופשי.
הצעה זאת הייתה את כל המוסדות הבנקאיים: בנק לאומי, בנק דיסקונט,
בנק מועלים ובנק חסכון והלוואה. היות ואין כבר חילוקי דעות מרינציפיו-
ניים ישנו שר האוצר, נגיד בנק ישראל וד"ר ברט בישיבה שתקיימו ביום ד'
זה.

א. בהיר:

אני מציע להתעלם בינתיים מסעיפים 3, 4 ו-5
ולהכניס סעיף האוסר ימס הכנסה ייגבה בהתאם
לחוק. אשר להשקעות - יהיה זה דוגמת ההסכם עם בנק דיסקונט.

י. פרנר:

נדמה לי שהענין מטובך קצת יותר. אני רוצה
לעמוד על הרקע הכלכלי. אני שואל: היכול
בנק ישראל לכפות על הבנקים להשקיע הונם בהשקעות מסוימות? איני
חושב ואיני מקבל את הטענה שהבנקים לוקחים בחשבון את הירידה בערך
הכסף. המדובר בפוליטיקה כספית וכלכלית כי יש לקחת בחשבון את כל
הסכומים של כל הבנקים גם יחד. ועל כן אני שואל: האם אפשר לחייב
את הבנקים להשקיע בהשקעות מסוימות? (ב) האם ההפרש בין ההשקעות
והרביית טאפסר לבנקים לחיות ולשלם את הוצאותיהם הם?

שאלה שניה. איני מבין מדוע נתת לבנקים
יד חופשית אך ורק במסגרת של 15%. כולנו יודעים כי בנק לאומי
נותן חלק ניכר מהלוואותיו לחקלאות ולתעשייה, כלומר - לעניינים
פרודוקטיביים. כן ידוע שקיים מתח בכל שוק האשראי בארץ, ומדוע אין
אנו יכולים להרשות לבנק לאומי להקציב סכום יותר גדול לתעשייה? מה
הנימוק? אני נוטה לא לרכז את כל ההשקעות בהשקעות מסלתיים. נאפשר
לבנק על ידי הופרציה להגדיל את הקרדיט המוסף לתעשייה.

ז. סוואליב:

בתכנית בנק לאומי מופיע חידוש: בניירות ערך
לסוכ"ז. ענין הסוכז הוא גורם חדש והופך
את החסכון לנייר ערך עובר לסוחר, וברור שעל ידי כך מומנט החסכון
נפגע.

שאלה שניה. אם איני טועה השקעת הבנק בניירות
ערך היא בדרך כלל סחוף לליקוידיות. בנק יכול לקנות בניירות ערך של
חברת רסקו סחוף לנפח.

י. פרנר: לא.

סר זנגי: רק בניירות ערך דגילים.

ז. סוואליב: אם אין הבדל בין מתן הלוואה לבין קניית בניירות
ערך - אזי טוב.

א. הרבפולד:

אני מבין שהמוצר המהיר לו את הזכות לשנות
טעף 3. אני שואל: מי יסבול, האוסף או
הבנק לאחר ייצובו השכיני? אני רוצה להבטיח שהרטרונקטיביות עליה
יוחלט לה בהם לרשת האוסף.

א. קהנר:

אני מדבר על 15% החופשיים. האם אפשר להגביל
גם מחוז זה כדי שיופנה לתעשייה וחקלאות או

שיש לתת יד חופשית?

היו"ר י. גירון:

נסכם את העניין כישיבה הבאה.

בשאלתי על ידי חבר הכנסת הרבפולד מה הוחלט
בשאלת טיכורת היזמטים. אני רוצה לומר לו כי נבחרה וועדה ששנה שמתקידה
לנסח סכתב ליועץ המשפטי ולהציג לו כמה וכמה שאלות. הסכתב נשלח וכחשובה
לכך הוא הודיע שאת חזרתו יחזור סמוך השעה 8.30 בבוקר.

אנו עוברים לענין הבית ברחוב סתודלה 32.
בית זה היה בריאות בניני פאר ומשכילים שד"ר לבדמו הפליא במנינו
בשעתו. מעולם לא בדקנו כביציות הרשימה והיינו נכונים לאשר כל הקלה
שהוגשה לנו על ידי ד"ר לבדמו.

י. גירון:

הבית ברחוב סתודלה 32 הוא הבית המשוכלל
בין הבתים שבבנו באותה תקופה ברחוב זה.
באותה טעה היה על כל העלי הבתים במדינה להצהיר על רכושם לצורך קביעת
הסכום שייגבה מהם כמלונת חובה. ד"ר לבדמו הוא שטילא את הסופס של סד
האוסף בהיותו טנאל המלונה.

לא היתה כל בקשה בכתב לשינות את ההערכה של
150% שהיתה על בית זה שכרחוב סתודלה. לעומת זאת סד מלמד, המסובה על
הטנגנון במוצר ובמדד הנוצרי של סד רוזוליו, שהוא אחד מעלי הדירות
של אותו בית, פנה מלפניה ובקש רביזיה לאור הניסוק שב-1.4.52
לא היו כל המדרים טנגים וכמה מהם עוד היו פנויים. מיני מומד
שהיינפורטסיה שבידי היה סופית או סלמה, מולם יודע אני כי בקשתו לעיסוח
רביזיה היתה שנון הטעם שמספר הדרים באותו בית עוד היו פנויים.

אני רוצה להפנות את הסומת לב חברי וועדת
הכספים למעוף המשפטי להקטין את ההערכה היסודית באחזקים טווח טעה
שהבית טיבו טוב, מולם אין מקום לאור הטעם הזה לשינות את הקביעה
ולקבוע את הבית בו המוצר הוא בית משוכלל עם לא.

לאחר שנתקבלה בקשה זו בדרך הטלפון עשה ד"ר
לבדמו מה טעה, ובמספרו של חבר בכתב סכתב הכולל 6 בתים גירושלים,
שטחי מהם טיבו ברחוב סתודלה 32. הוועדה - וועדת הכספים - קיבלה
את הרישומה, וביצורה טעי שיש לה ללא הקידה וודישה, מולם לא די באיסורה
אל הוועדה. על סד המוצר עתה לאשר הרשימה. הוכח המסמן והגיש לסד
המוצר. כך יאב שטח הוצר יחזיר גם את עממו משלום מלונה חובה גבוה.
אני מבין כי הפקיד שהגיש את המסמן להתיימותו של סד המוצר לא הפנה את
תשומת לב סד המוצר לעובדה כי בין הבתים האלה במבנה גם דירתו הוא.
אני חושב שיש טעם במתנה לעובדה זו שתשומת לבו של שטח לא תופנתה לכך.
אלה הן העובדות.

אני מבקש להזמין את ד"ר לבדמו ואת בניני
שר המוצר. נוסח לי שמתקף טכנותו אנו יכולים לדרוש משר המוצר להעמיד
לרשותנו את החיק הטמנים על כל הניירות שבתוכו, כך שיובא לידיעת חברי
הוועדה.

היו"ר י. גירון:

המהלך המתאים, לפי דעתי, הוא להעביר את
הפרוטוקול לידיעת ד"ר לבדמו ולבקש ממנו

המברים.

אני מסכים גם לצורה זו. י. גירון:

שאלה ליושב-ראש: האם גם במקרה זה יהיה
אותו מהלך שהיה בענין דירתו של שר האוצר?

א. בתיר:

בירור מהיר של הענין ימנע דרך זו.

י. גור:

הוחלט להעביר לד"ר לנדאו את הפרוטוקול
ולחזמינו לישיבת וועדת הכספים.

היו"ר קיבל מכתב מוועדת היצרנים, בטענין 4
של אותו מכתב דובר על הלחץ על היצרנים
סדר הוצר. מני רוצה להפנות תשומת לב חברי הוועדה לכך, שמכתב שנשלח
לד"ר לנדאו על ידי אותם היצרנים סותר את הדברים שנאמרו במכתב שקיבל
יו"ר וועדת הכספים. מני מבקש את יו"ר הוועדה לבדוק את הדבר.

א. בתיר:

בזה נסיים. מני נועל את הישיבה.

היו"ר י. גור:

הישיבה נסתיימה בשעה 1.30